

L.Slušnys: deja, nepakantumas kitokiam - vis dar mūsų kultūros dalis

Skandalingos sovietinės patirties paženklinta Lietuvos visuomenė vis dar rodo nepakantumą kiekvienam kitokiam savo nariui: per daugiau kaip du Nepriklausomybės atkūrimo dešimtmečius šis mūsų elgesys iš esmės nepasikeitė ir lieka kultūros dalimi. Tuo yra įsitikinęs psichiatras Linas Slušnys, pripažinęs, kad kaip visuomenė vis dar esame paauglystės stadijoje – nesubrendę, nedrąsūs ir nelaisvi.

Lietuvoje patyčios yra įgavę epidemijos mastą, o jos malšinimas jau tapo ne tik psichologų ir savanorių, bet ir žinomų žmonių garbės reikalas. Problema tokia skaudi, kad prezidentė Dalia Grybauskaitė šiemet inicijavo Švietimo įstatymo pataisas. Tačiau visuomenė toliau gyvena savo gyvenimą ir internetinius žargono žodynus pildo paaiškinimais, kad daunas – tai nevisprotis.

Tarptautinės tyrimų bendrovės „Nielsen“ duomenimis, beveik kas antram žmogui Lietuvoje atrodytų normalu jus išvadinti daunu, jei jam pasirodytumėt kitoks: kitaip atrodantis, lėčiau mąstantis, ne taip atsakantis, nors Dauno sindromas yra genetinis sutrikimas, nei trukdantis tokių žmonių integracijai, nei tuo labiau turintis skatinti neapykantą ir patyčias.

„Mes esame linkę skirstyti žmones į viršesnius, svarbesnius ar geresnius. Tie, kurie tokie nėra - lieka atskirti. Manychiau, kad tai yra mūsų skaudžios praeities reliktas, sovietinio auklėjimo, gyvenimo būdo padarinys. Nepakantumas kitokiems yra susijęs su mūsų kultūra. Lietuvoje gatvėje nedažnai sutiksi kitokį žmogų. Visi žinome, kad tokių žmonių yra, bet kasdieniame gyvenime jų nematome. Šis „nematymas“ susijęs ir su tuo, kad mes vis dar linkę pirmiausiai pastebėti kitoniškumą, o ne žmogų už jo“, – tvirtina L.Slušnys.

Anot psichiatro, sovietiniu laikotarpiu mūsų nemokė, kad žmonės gali būti kitokie.

Daugybę metų psichinę ar fizinę negalią turintys žmonės buvo slepiami specialiuose internatuose, mokomi tik jiems skirtose mokyklose, nedalyvaudavo visuomenės gyvenime. Pasaulis buvo konstruojamas taip, tarsi dalis visuomenės išvis neegzistotų, todėl nenuostabu, kad dar ir dabar kitokių žmonių nepažįstame, jų šalinamės ar nemokame su jais bendrauti.

„Buvo gerieji ir blogieji, normalūs ir nenormalūs. Nebuvo supratimo, kad ir kitoks žmogus gali vaikščioti gatve, turėti tokius pat norus ir jausmus, kaip ir visi kiti žmonės“, – sakė psichiatras.

Dauno sindromą turintieji Lietuvoje ypatingai kenčia nuo patyčių, nes žodis „daunas“ yra tapęs bendrinis niekinančiu žodžiu, todėl visuomenei būtinas šio toks nepatogumo elementas, verčiantis permąstyti elgesio teisingumą, mokantis priimti kitokius žmones, rodyti jiems pagarbą, nežeminti ir neužgaulioti. Psichiatro nuomone, kaip toks elementas efektyviai pasitarnavo šiemet pavasarį vykusiai socialinė akcija „Aš ne daunas, aš - žmogus“ – jos plakatai didžiųjų miestų lauko reklamų stenduose kai kur kabo iki šiol.

„Išmatavus žmonių nuotaikas prieš šią nepatogią akciją ir po jos paaiškėjo, kad pavyko atsikovoti 5 proc. visuomenės. „Nielsen“ duomenimis, nuo 48 iki 43 proc. sumažėjo žodį „daunas“ kaip žodžio „kvailas“ sinonimą normaliu dalyku laikančių žmonių. Viskas pasikeis tada, kai pagaliau suprasime, kad skirtingumas, visuomenės margumas yra mūsų stiprybė. Kuo daugiau skirtingų nuomonių, požiūrių, žmonių – tuo mes įdomesni. Kiek tai užtruks sunku pasakyti – vieni sako, kad visuomenei pasikeisti reikia trijų kartų – kiti, kad šimto metų. Aš kažkada maniau, kad mūsų visuomenė

pasikeis kur kas greičiau, bet taip neatsitiko. Viliuosi, kad mano anūikai jau galvos ir elgsis visai kitaip, gyvens kitokioje visuomenėje“, – sakė L. Slušnys.

Svarbu žinoti, kad Dauno sindromas nėra liga. Tai genetinė būklė, kai žmogus vietoj 46 chromosomų, turi 47 chromosomų rinkinį.

Apie „Nielsen“:

„Nielsen“ yra tarptautinė veiklos vertinimo sprendimų bendrovė, tirianti pirkėjų elgesį daugiau nei 100 pasaulio šalių. Žiniasklaidos ir reklamos sričių klientams bendrovė teikia auditorijų matavimo paslaugas, pirkimo segmente vienintelė siūlo pasaulinį plataus vartojimo prekių mažmeninės prekybos vertinimą. Daugiau informacijos apie bendrovę interneto svetainėje www.nielsen.com

Kontaktai žiniasklaidai:

Linus Slušnys

Mob. +370 686 26444, el. paštas linas@smp.lt

Džolita Adomkienė,

RsV agentūra „Idea prima“,

Ryšių su žiniasklaida projektų vadovė,

Mob. tel.: 8 645 50117,

El.paštas: dzolita@ideaprima.lt

www.ideaprima.lt